І чужому научайтеся,
І свого не цурайтеся...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5837

РІК LXXII. Ч. 65. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 7-го КВІТНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 7, 1965 No. 65. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Вівторок, 6 квітня 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ПРЕДКЛАДАЄ КОНГРЕСОВІ ФАРМЕРСЬКУ ПРОГРАМУ, згідно з якою мають зменшитися федеральні витрати на допомогу фармерам, збільшитися прибутки фармерів та поширитися можливості продавати фармерські продукти за корисні для фармерів ціни. В урядових колах оцінюють, що уряд мав би видати на $200,000,000 менше на фармерську програму в одному році. $40,000,000 мали б заощадити на виплатах фармерам відшкодування за те, що вони не обсівають своїх акрів. Коли ця програма буде схвалена, то ціни хліба збільшаться на одного цента за фунт, і подорожчав би деқцо риж.

АСТРОНАВТИ ШІРРА І СТАФФОРД НАЙМЕНОВАНІ НА ПЕРШИХ ЛЕТУНІВ, що мають в космосі зустрічатися з іншою кабіною. Це має статися впродовж 9-ох місяців. Ця зустріч кабін в космосі конечна, якщо має вдатися лет до Місяця, під час якого астронавти мають пересідатися з одної кабіни до іншої. Командир Волтер Шірра має 42 роки, він вже кружляв довкола Землі, а 34-річний майор Томас П. Стафорд буде летіти вперше і буде співпілотом під час пробного лету довкола Землі.

АГЕНТИ ФБІ ЗААРЕШТУВАЛИ ДВОХ СОВЄТСЬКИХ ШПИГУНІВ — 46-річного Роберта Лі Джансона, колишнього сержанта і колишнього кур'єра Пентагону, і 46-річного Джеймса Аллена Мінткенбо, колишнього американського вояка, який після закінчення військової служби перейшов шпигунський вишкіл в Москві і працював як посередник при продажу реальностей в Сан Матео в Каліфорнії, виконуючи одночасно шпигунську працю в користь СССР. Ці шпигуни звербовані були до злочинної служби в Берліні 1953-го року. Вони за гроші давали совєтським шпигунам відомості про місце керованих ракет, військові інсталяції та про діяльність розвідки в цій країні і за кордоном.

В НЮ ЙОРКУ ЗОРГАНІЗОВАНО КРАЙОВУ АКАДЕМІЮ ОСВІТИ, яка вже має 27-ох членів, число яких може дійти до 50. Академія Освіти буде побіч Крайової Академії Наук і Крайової Американської Академії Мистецтв найвищою науковою установою, що займатиметься освітніми й виховними справами. Головою Академії Освіти є директор Центру Заавансованих Студій в Стенфорді в Каліфорнії д-р Ралф В. Тайлер. Він заявив, що ним очолювана Академія буде форумом, де складається найвищий стандарт освітніх проблем і вимог. Академія матиме 4 відділи: історії й філософії освіти; політики й соціології освіти; психології виховання і виховної практики.

ЦЬОГО РОКУ ВИЇДУТЬ ДО ЕВРОПИ 1,350,000 АМЕРИКАНСЬКИХ ТУРИСТІВ, на 10 відсотків більше, як в минулому році, і вивезуть із ЗДА $1,700,000.000. Уряд на початку цього року закликав американців добровільно зректися виїзду до Европи та оглядати в першу чергу красу цієї країни. Але цей заклик не має успіху, як це видко з того, як туристи вже тепер просять про закордонні пашпорти і як вже наперед замовляють місця на літаках і на кораблях під час головних вакаційних місяців липня і серпня. Уряд закликає не виїздити за кордон та не вивозити долярів і не спричиняти дефіциту в платничому балянсі з закордонними державами.

ГОЛОВНИЙ ПРОКУРАТОР ВІРИТЬ, ЩО КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ НЕ КОНТРОЛЮЄ БОРОТЬБИ ЗА РІВНІ ПРАВА, ані не вдалося їй здобути вплив над тими провідниками, що керують демонстраціями за виборчі права для негрів. Ніколас де Каценбах заявив журналістам, що до двох тижнів внесений буде законопроєкт проти організації Ку Клукс Клану, яка нараховує 10.000 членів. На думку головного прокуратора на Півдні настала велика зміна в користь скасування расових привілеїв.

У СВІТІ

СОВЄТИ ЗНОВУ АТАКУВАЛИ ЗДА за вживання газів у Південному В'єтнамі. Совєтський амбасадор в Об'єднаних Націях Ніколай Федоренко оскаржив Америку у зламанні міжнародної конвенції, що забороняє вживати отруйливих газів. Він зробив це на Комісії ОН для дефініції агресії. Речник ЗДА Франсіс Плімптон назвав виступ Федоренка новим пропагандивним актом. Названа Комісія за ввесь час існування ОН не може устійнити дефініцію, що таке агресія. Її головою став делегат Ель Сальвадоре.

У ПІВДЕННІЙ ГРЕЦІЇ БУВ ЗЕМЛЕТРУС, який охопив простір 760 квадратних миль. Згинуло 19 осіб. З-посеред 20.000 осіб — на обширі землетрусу — 15.000 стало бездомними. Чотири села цілком знищені.

БРИТАНІЯ РІШУЧЕ ВІДМОВИЛАСЬ переговорювати з Еспанією щодо звороту Еспанії Ґібральтар. Ґібральтар на південному шпилі Піренейського півострова, дістався в руки Англії в 1704 році, а Утрехтський мировий договір з 1713 року признав його Англії. Еспанія переводить тепер митну, пашпортову й торговельну війну проти Ґібральтару та заскаржила Британію до Комісії ОН для справ колоній. Британія проголосила „Білу Книгу" на 21 сторінку, заявивши, що готова переговорювати з Еспанією про Ґібральтар в усіх справах за вийнятком суверенних прав, що належать Британії.

ДО ВАРШАВИ ПРИБУЛИ всі найвищі совєтські голови: Леонід Брежнєв, Александер Косиґін, Андрій Громико, маршал Ніколай Крилов і інші. 21 квітня ц. р. кінчається формальний „договір союзу і приязни" між Польщею і СССР і тепер мають продовжити його на дальших 20 років. На залізничній стації вітали совєтських „достойників" Гомулка й інші польські комуністичні лідери, приїхавши з Москви.

ПРЕЗИДЕНТ ІНДОНЕЗІЇ СУКАРНО Й СПЕЦІЯЛЬНИЙ ДЕЛЕГАТ ПРЕЗИДЕНТА ДЖАНСОНА ЕЛСВОРТ БУНКЕР ПОГОДИЛИСЯ, щоб не дуже брати собі до серця різних взаємних колючок: протиамериканських демонстрацій в Індонезії, палення американських бібліотек, конфіскати американського майна та — по американському боці — конфіската індонезійського павільону на світовій виставці в Ню Йорку. Однак головна причина напружених відносин залишилася: ціль Індонезії спільна з комуністами прогнати з південної Азії „імперіялістів" (читай: поневолити її комуністами).

ПЛЕБІСЦИТ У ЖЕНЕВСЬКОМУ КАНТОНІ (ШВАЙЦАРІЯ) РІШИВ 31.813 голосами проти 25.806, щоб створювати якнайдогідні умовини для міжнародних з'їздів і конференцій в Швайцарії. Женевці ремствували, що 9.300 членів штабу Об'єднаних Націй, які живуть в Женеві, не платять місцевих податків та „інтернаціоналізують" місто.

„КАЗАХСТАНСЬКАЯ ПРАВДА" ПОВІДОМЛЯЄ ПРО ЗАСУДЖЕННЯ НА СМЕРТЬ Т. Чекеідзе та на в'язничні кари 20 його спільників за зловживання на суму 76.000 дол. при виробленні у державній фабриці солодощів. Мовляв: вони давали меляєу, замість меду і цукру, марґарину, замість масла та крали коньяк, призначений для високоякісних шоколядок.

Президент радіє збільшенням числа затруднених в різних промислах

Вашингтон. — Президент Джансон заявив в неділю 4-го квітня, що він є вповні вдоволений із того факту, що в березні цього року поважно збільшилося число затруднених і зменшилося число безробітних. В березні, як повідомляв Департамент Праці минулого тижня, більше 1 700.000 робітників було затруднених в порівнянні із березнем 1964-го року. Число безробітних в березні ц. р. становило 4.7% всіх робітних сил, що було найменшим відсотком упродовж попередніх сімох років. Але Президент заявив, що він змагає до того, щоб число безробітних зменшилося до 4% всіх робітних сил, або і нижче, бо „ще більше поважне число осіб є без праці" і треба конче створити нові варстати праці, щоб могли діставати праці всі ті, які щороку виходять на ринок праці. Президент сказав, що треба перевишколювати старших робітників, щоб всі могли діставати праці. Між молодими робітниками у віці до 20-ох років відсоток безробітних виносить 14%. Відсоток безробітних між старшими робітниками в минулому році зменшився із 4 до 3.33 відсотка. Але Президент не є вдоволений із такого стану, бо в повоєнних роках відсоток безробітних виносив тільки 2%. Поправився відсоток безробітних і між неґритянським населенням. Число безробітних неґрів зменшилося на 85 000, але все ж таки в березні цього року число безробітних між неґритянським населенням становило 744 000. Президент казав, що співпраця уряду, бизнесових представників і робітничих організацій зможе поменшити число безробітних неґрами.

Найвищий Суд ЗДА поширює право оскаржених на конфронтацію зі свідком

Вашингтон. — Найвищий Суд ЗДА 5го квітня вирішив, що оскаржені в стейтових судах мають право домагатися, щоб вони могли стояти віч-на-віч із тим свідком, який їх оскаржує в злочині. Суд вирішив, що це є „основне" право і воно відноситься — не тільки до федеральних судів, але і до стейтових, згідно із 14-ою поправкою до Конституції. Це рішення Найвищого Суду ЗДА є дальшим кроком в тому напрямку, що т. зв. Билл оф райтс відноситься і до судових процедур в стейтових справах. Два роки тому Найвищий Суд вирішив був, що шоста поправка до Конституції забезпечує оскарженому в стейтовому суді право мати оборонця, а минулого року той сам Суд вирішив, що і в стейтових судах обов'язує право, що оскаржений може не зізнавати, коли ці зізнання були б самооскарженням підсудного.

НТШ і Товариство Прихильників УНР вшановують 25-річчя смерти проф. О. Лотоцького

Ню Йорк. — В суботу 10 квітня ц. р. в годині 6-тій вечором відбудеться у великій авдиторії Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вулиця в Ню Йорку — Наукова Конференція, яку влаштовують Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА і Товариство Прихильників Української Народної Республіки для вшанування пам'яті проф. д-ра Олександра Лотоцького, б. Губернатора Буковини, Державного Контрольора УНР і Заступника Голови Ради Міністрів УНР та Директора Українського Наукового Інституту у Варшаві в 25-річчя його смерти.

Конференцію відкриє проф. д-р М. Стахів. З черги проф. д-р Р. Смаль-Стоцький виголосить доповідь на тему „Олександер Лотоцький, як людина і державний муж". Другу доповідь на тему „Громадська діяльність О. Лотоцького" виголосить д-р Б. Ржепецький. З черги проф. д-р Л. Лужницький говоритиме про „Наукову і літературну діяльність Олександра Лотоцького". На закінчення Конференції о. Митрат А. Селепина відчитає доповідь проф. І. Власовського на тему „Олександер Лотоцький як церковний діяч".

Під час конференції відбудеться виставка праць проф. д-ра Олександра Лотоцького, влаштована д-ром Б. де Веліґост-Лотоцьким.

Конференція є призначена для ширшого загалу громадянства.

Нюйоркська Округа УНСоюзу плянує майбутню працю

Ню Йорк. — В п'ятницю, 2-го квітня, тут у приміщенні УНДому відбулися організаційні збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу Ню Йорку і околиці, на яких вислухано справоздання про стан УНСоюзу, а зокрема місцевої округи, та проведено оживлену дискусію над майбутньою працею. Збори вибрали і — він голова Округи адв. Іван Флис, протоколував секретар Василь Никифорук. Головний предсідник УНСоюзу, Иосиф Лисоґір, склав справоздання із загального стану УНСоюзу, числами й прикладами виказуючи на великі досягнення минулого року. УНСоюз перейшов граничну межу 30 000 000 долярів власних фондів, а його членство дійшло до 84 500 членів. Минулого року видано й значно розповсюджено англомовну Енциклопедію Українознавства і весь союзовий апарат включився в успішну акцію побудови та відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні. В 70-річчя УНСоюз не припинив, але навпаки, поширив і оживив свою традиційну активність на всіх ділянках своєї діяльності. Головний секретар УНСоюзу, Ярослав Падох, інформував присявних про внутрішні організаційні досягнення Союзу. Минулого року УНСоюз придбав для себе і для всієї української організованої громади чотири з половиною тисяч нових членів, які дозволили на тисячку збільшити загальне число членів, після покриття значних витрат в членах з приводу смерти, виплати дозрілих грамот забезпечення тощо. При окрузі, відділів та осіб виявили велику активність і неменше віддання в цій союзовій праці. На жаль для нюйоркської округи минулий рік був одним із слабших. Я ювілейний рік союзового сімдесятиріччя, округа здобула менше членів, ніж рік давніше, й тому зайняла не перше й не друге, як то було в попередніх році, але третє місце після Шикаґа і Філядельфії. Надію на це, що в цім році округа відробить свої минулорічні занедбання й відкладаючи свої справоздання досягнень округи на спеціяльні святочні збори, які будуть присвячені пошануванню союзових діячів, які заслужилися минулого року, гол. секретар закінчив свою доповідь.

Після обох справоздань відбулася жива дискусія, в якій забирали голос пп. д-р В. Витвицький, Ів. Сидор, гол. радна Марія Демидчук, С. Ковальчук, адв. Р. Олесницький, М. Шпитко, д-р Ол. Соколишин, д-р В. Палідвор, А. Копистянський і Марія Душник. Між ухвалами зборів винесено постанову відбути річні загальні збори Округи 30-го квітня ц. р. та влаштувати окремі святочні збори з гостиною для заслужених діячів УНСоюзу з його ювілейного року і запросити на них представників місцевих організацій. Приявні на зборах делеґати Відділів добровільно зголошували кволту членів, які вони зобов'язалися придбати в цьому році. Разом розділили між себе більшість квот, яка для округи виносить — 750 членів.

СОВЄТИ ЗНОВУ ПРОВОКУЮТЬ КРИЗУ ДОВКОЛА СПРАВИ БЕРЛІНУ

Берлін. — Совєтський Союз виступив одверто по стороні Східньої Німеччини, яка від кількох днів шикано подорожніх, які їдуть з заходу автострадами до Західнього Берліну. В понеділок 5 квітня комуністичні власті проголосили, що головна автострада на лінії Гельмштедт-Берлін буде закрита на 4 години. Після того вони перепустили тільки мінімальне число вантажних і особових автомобілів до Західнього Берліну. Черга автомобілів простяглася на 2 милі. Автострада Гамбурґ - Берлін була більш свобідна, але день перед тим на тій автостраді зупинено авто посадника Західнього Берліну Віллі Брандта і його, не вважаючи на всі протести, не перепустили до Берліну. Свою солідарність з східньо-німецькими властями заявив генерал Андрій Гречко, командант збройних сил членських держав Варшавського пакту, який з'явився у Східньому Берліні. Водночас проголошено, що за 30 миль на захід від Берліну будуть відбуватися військові маневри і що у зв'язку з ними західні літаки, які летітимуть будьпотрім із трьох так званих повітряних коридорів з Гамбурга, Ганноверу і Франкфурту до Берліну, мусять триматися висоти найменше 6.500 стіп. Хоча західні літаки звичайно летять у висоті коло 9.000 стіп, проте західні альянти стоять на принциповому становищі, що ніхто не має права приписувати їм висоти лету, бо вони мають право вільного доступу до Берліну. Вся ця історія пригадує гостру Берлінську кризу з років 1958-1962. Хоча східньо-німецькі власті признають одверто, що труднощі, які вони роблять тепер подорожнім до Західнього Берліну, є „відплатною акцією" за скликання до Західнього Берліну засідання німецького Бундестаґу (нижчої палати західньо-німецького парляменту), проте західні коментатори не виключають, що вся ця історія була придумана й затіяна у Москві з ширших мотивів. Мовляв — не відомо, чи Совєти не хочуть таким способом дати зрозуміти Америці, що коли Америка веде непримиру для Москви політику у В'єтнамі, то вона, Москва, має можливість зробити неприємність Америці в середній Европі. Покищо західні великодержави обмежились до протесту проти зупинювання автомобільного руху на шляхах, що ведуть до Берліну з заходу, але не хочуть приписувати цій справі забагато ваги, сподіваючися, що комуністи припинять за короткий час ту свою тактику. Західня Німеччина не піддалася комуністичному шантажеві і перевозить всіх послів парляменту літаками до Західнього Берліну, де засідання парляменту має відбутися в середу 7 квітня ц.р.

Із секретаріяту ЦК КПСС усунено В. Тітова і призначено його другим секретарем компартії Казахстану

Москва. — Вслід за усуненням Л. Ільїчова із секретаріяту Центрального Комітету Комуністичної Партії Совєтського Союзу, що є найвищим сіганом влади в СССР, прийшло й усунення другого хрущовського соратника Віталія Н. Тітова. Українець з походження В. Тітов займав у секретаріяті ЦК КПСС один з найважливіших постів, а саме становище референта призначень по партійній лінії. Усуванням Тітова із загальносоюзового керівництва, його відставлено на підрядне подекуди становище другого секретаря Комуністичної Партії Казахстану, що його займав досі нований росіянин Михайл Соломонцев, перенесений до секретаріяту в Ростовській області. Пост другого секретаря в компартії Казахстану був обсаджуваний досі не-казахами, здебільша росіянами або українцями. Призначувані на ці пости Москвою партійні діячі відіграють звичайно вирішальну ролю в усіх і партійних і адміністраційних справах цієї совєтської республіки. Тому дехто вважає, що Тітов одержав вище становище, як усунений перед ним Ільїчов, що його здеґрадовано до підрядного посту в міністерстві закордонних справ СССР.

Дарія Ярославська видала першу частину роману „Повінь"

Нюарк. Відома українська еміґраційна письменниця Дарія Ярославська видала у торонтському українському видавництві „Добра Книжка" першу частину свого тритомового роману „Повінь" під назою „На крутій дорозі". Гарно оформлена, з мистецькою обкладинкою Бориса Крюкова й видана на доброму папері книжка нараховує понад 270 сторінок. Сюжет й акція повісти узяті із життя української еміґрації в Західній Німеччині після другої світової війни. Повість попереджена окремим вступом про виведених у ній на тлі таборових умов людей — представників української інтелігенції і селянства.

Авторка готує до друку дальші дві частини повісти „Повінь", які вийдуть під назою „Острів Ді-Пі" та „Кам'яні грядеши". Широкий читацький громаді Дарія Ярославська відома своїми повістями й романами „Полин під ногами", „Поміж берегами", „В обіймах Мельпомени" та „Її Ню Йорк", як також оповіданнями й нарисами друкованими в періодичних виданнях.

Помер відомий лікар-окуліст д-р Леонтій Максимонько

Торонто. — У понеділок 5 квітня ц. р. помер на удар серця на 72-му році життя лікар-окуліст д-р Леонтій Максимонько. Він помер в амбулянсі в дорозі до шпиталю з дому, відкіля викликано лікарську поміч. Д-р Леонтій Максимонько був одним із найбільш відомих лікарів-громадян в Західній Україні між двома світовими війнами. Був майже постійним членом Управи Українського Лікарського Товариства у Львові та членом Управи Української Лічниці, був членом Видавничої Спілки „Діло". Як визначний спеціяліст очних недуг — був професором окулістики на медичному факультеті, заснованому за німецької окупації у Львові. Виїхавши на захід — займав становище „Оберарцта", старшого лікаря в університетській клініці в Ґраці, де він колись студіював медицину. В кілька років після приїзду до Канади втратив внаслідку погані зору і з того часу перестав займатися лікуванням. Похорон призначено на четвер 8 ц. м.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

З'ЇЗД ОБ'ЄДНАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Торонто. — Управа ОПДЛ (Об'єднання Працівників Дитячої Літератури) на своєму засіданні 20 березня ц. р., постановила в цьому році відбути з'їзд членів ОПДЛ. З'їзд відбудеться в Торонті, 29 і 30 травня ц. р., і буде присвячений 75-річчю журналу Дзвінок, що виходив під редакцією Івана Франка, Лесі Українки, Михайла Коцюбинського й інших. З нагоди з'їзду вийде з друку перший збірник ОПДЛ, присвячений проблемам творчости для дітей.

„РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УЛТПА, ВІДДІЛ ТОРОНТО

Українське Лікарське Товариство Північної Америки, Відділ Торонто, Канада відбуло в неділю 7 березня свої річні Загальні Збори. Цими зборами проводила Президія в складі: д-р О. Карчемний, д-р В. Сохaнівський та д-р Р. Цурковський. Зборы почались однохвилинною мовчанкою в честь недавно померлого члена Товариства бл. п. д-ра О. Шкляра. Після вислухання звітів уступаючої Управи Відділу, Контрольної Комісії та представника до Головної Управи УЛТПА д-ра П. Глібовича і уділення абсолюторії, присутні члени вибрали нову Управу Відділу на 1965 рік в складі: Голова — мгр. Е. Гуцуляк, заст. голови — д-р П. Глібович, секретар — мгр. О. Яримович, скарбник — мгр. О. Хабурський, організаційний референт д-р М. Остафійчук, члени: д-р О. Волощук, мгр. О. Джулинський і д-р Мохнацький. Контрольна Комісія: д-р О. Карчемний, д-р Г. Шиманський і д-р В. Соханівський.

ВІДБУЛОСЯ ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОбВУА

В суботу 3 квітня відбулося у Філядельфії засідання Головної Управи Об'єднання бувших вояків українців в Америці (ОбВУА), на якому переведено також і інформаційну нараду з представником Ліґи Американсько - Українських Ветеранів, адв. Томою Дармограєм, про можливості тіснішої співпраці тих двох організацій. Між різними справами, що їх поладнано на тому засіданні натавровано інсинуювання в деяких пресових виступах пам'яті Головного Отамана Військ УНР Симона Петлюри, підкресливши, що С. Петлюра став символом збройної боротьби проти Москви в обороні державної суверенности України і що тому очорнювання його імени іде на користь ворогів України.

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ

Товариство Українських Інженерів в Америці, Відділ у Філядельфії, влаштовує при співпраці Філядельфійського Відділу Товариства Українських Лікарів, в суботу 10 квітня ц. р. о год. 1-ій по-пол. Наукову Конференцію, яка відбудеться в залі Українського Горожанського Клюбу в Найстаун-Філядельфії. В програмі конференції є п'ять доповідей. Інж. Борис Захарчук виголосить реферат на тему: „Застосування електронних екранів в комунікації з обчислювальними машинами", д-р Микола Головецький говоритиме про „Злослиі новотвори усної ями", а проф. д-р Олекса Біланюк про „Атомне ядро: Модель 1965". Після перерви д-р інж. Михайло Яримович виголосить доповідь про „Найновіші досліди поверхні Місяця", а проф. д-р Роман Максимович про „Біосинтезу ядерної кислоти".

„ВІСТІ КОМБАТАНТА" БУДУТЬ ПОЯВЛЯТИСЯ ЧАСТІШЕ

Появилося перше у цьому році, 17-те за чергою від початку появи, число квартальника до цього часу „Вісті Комбатанта". У повідомленні від адміністрації заповідається, що в цьому році появиться 5 чисел цього журналу, з тим, що від 1966 року він має появлятися двомісячником. На перше число за 1965 рік складаються статті і нариси Олеґа Лисяка, ген. Павла Шандрука, В. Сім'янцева, ген. Петра Самутина, Юрія Тиса-Крохмалюка, Віри Драч, Михайла Головчака і Володимира Ґураре.

ВИСТАВКА ЛЕОНІДА ПЕРФЕЦЬКОГО ПРОДОВЖЕНА

Виставка баталістичних і пластових образів Леоніда Перфецького, яка відбувається в горішній залі Літературно-мистецького Клюбу в Ню Йорку, продовжена до суботи 9-го і неділі 10-го квітня включно. На кінець цього тижня мають організовано відвідати виставку пластуни й пластунки.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

ОБУРЕННЯ КОРЕСПОНДЕНТА

Одеса скидає річно 35 мільйонів кубометрів стічних вод, але радгосп ім. Кірова розташований поблизу на долині Пересипу, використовує їх лише 7 мільйонів, — пише кореспондент „Радянської України" з 20 березня ц. р., — чому? — обурюється він і відповідає: „Дехто з керівників міста взагалі дивиться на овочі полів зрошення скептично, з огидою, бо вирощуються вони, бачите, на побутових водах".

УКРАЇНСЬКИЙ ҐРАНІТ ДЛЯ МОСКОВСЬКОЇ СЛАВИ

Ґраніт Головінського кар'єру на Житомирщині славиться на ввесь світ. Вироби головінських майстрів купують італійські, австрійські, японські, англійські фірми.

Кореспондент часопису „Рабочая Газета" з 16 березня ц. року пише, що з полісього ґраніту в 1928 році виготовлено деталі для мавзолею Леніна; зробили пам'ятник генералові Ватутіну, що стоїть у Києві; з цього ж ґраніту стоїть пам'ятник поетові Маяковському в Москві; плянують робити обелиски й іншим москалям.

Всіх перечислив кореспондент. Не сказав лише, яких українських видатних людей увіковічнено з полісього ґраніту. Не сказав, бо знає, що використовується український ґраніт лише для московської слави.

БІЛЬШЕ СТОЇТЬ, НІЖ ПРАЦЮЄ

Одержали в Амвросіївці на Донеччині машину, зроблену на фабриці в Могилеві. Але ця машина, призначена виробляти рурн, більше стоїть, ніж працює, бо має багато недоліків.

З кінця 1963 року й до нині з Амвросіївки надіслали 16 листів на фабрику, що виготувала машину.

Приїздили з фабрики механіки, щось там переглядали, а машина — неналадна, — пише гурт дописувачів у часописі „Рабочая Газета" з 18 березня ц. р.

САД ДЛЯ УВІЧНЕННЯ ПАМ'ЯТІ МАКСИМА РИЛЬСЬКОГО

Цією весною, за пропозицією давнього друга Максима Рильського — сквирського селекціонера И. Магомета, в селі Романівці на Житомирщині, де народився і провів свої дитячі та юнацькі роки поет, буде насаджений сад для увічнення його імени. (З часопису „Рабочая Газета" з 18 березня ц. р.).

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. — Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Міт про могутність ворога

У зв'язку з нарадами в справі В'єтнаму, які відбувалися минулого тижня у Вашинґтоні з участю амбасадора ЗДА у Сайґоні Максвелла Тейлора, запитано одного з речників Уряду, чи керівні американські чинники беруть на увагу небезпеку, що комуністичний Китай може виконати свою погрозу й виступити активно по стороні в'єтнамських комуністів, як це зробив у Кореї? Відповідь була дуже розумна: „Якщо комуністичний Китай має тверде рішення змагати до заволодіння південною Азією, то краще прийняти виклик, коли він ще слабий, аніж пізніше, коли стане сильним".

Продовжувані налети проти Північного В'єтнаму потверджують, що дійсно керівні американські чинники не піддалися ані шантажевим погрозам збоку Москви й Пейпінґу, ані натискові збоку Франції, „невтральних" країн, канадійського прем'єра чи генерального секретаря Об'єднаних Націй, які — кожний з інших спонук — наполягають на Америку, щоб вона пішла на „мирові переговори" з комуністами. До тих міжнародних пацифістів приєднуються і американські ліберали, які завжди дуже вразливі на „кривди", що діються комуністам, але глухі й сліпі на жорстокості комуністів. І ніхто з них не з'ясовує: на якій базі вести переговори, — чому ЗДА й Південний В'єтнам мають припинити оборонну війну проти комуністичних терористів, коли не хочуть припинити її самі напасники?! Тієї війни не розпочинали ані Південний В'єтнам, ані Америка — чому ж ті всі заклики не йдуть на адреси Ганою, Москви й Пейпінґу?!

У шуканні причин тієї пацифістичної гістерії деякі розумні коментатори вказують на своєрідну психозу, яка полягає в тому, що Захід задивлений у могутність Москви й Пейпінґу. Міт про силу Москви й Пейпінґу, поширюваний комуністами, запаморочив багатьох на Заході. Самі американці не вглиблюються в зміст заяв військових фахівців, що збройна й господарська могутність ЗДА така, що вони спроможні знищити сьогодні одночасно і СССР і комуністичний Китай. Очевидно, ніхто такої війни, та ще й на два фронти, не прагне. Але кожна активна політика мусить ризикувати, і вона ніколи не всилі виграти, коли нехтує елементом власної збройної сили. ЗДА зробили в минулому багато важких помилок, внаслідок яких Москва, Пейпінґ, ба навіть мала Куба зросли в силу. Пора звернути з цього шляху. Не слід лякатися аґресивного ворога, який є слабший.

Усіблення злочинної системи

Андрея Януаровича Вишинського, ославленого сталінського генерального прокурора СССР і водночас першого директора Інституту права, пам'ятають добре не тільки в Совєтському Союзі. Довгими десятиріччями Вишинський був персоніфікацією большевицької „справедливости", „найбільш гуманного" комуністичного „права". „Праці" Вишинського з ділянки права, видавані в багатьох томах і велетенськими накладами, були обов'язковими підручниками з цієї ділянки в усіх совєтських університетах, їх студіювали закордонні представники як „нове слово" в юриспруденції. В останні сім років свого життя, цей „ген. прокурор" відігравав ще й ролю першого репрезентанта Совєтського Союзу, як міністер закордонних справ і постійний представник СССР в ОН. З трибун Генеральної Асамблеї і Ради Безпеки ОН він громив західніх „імперіялістів" і „капіталістів" за їхні „злочини" проти гуманности, за . . . поневолювання людей і народів.

Кожну спробу визначити суть і засяг справжніх „заслуг" Вишинського совєтська пропаґанда таврувала, як знеславлювання совєтської держави і справедливости, як ворожу вилазку заприсяжених ворогів комунізму і т. д. Не було можливости виступити з правдою про Вишинського на сторінках навіть багатьох західніх „буржуазних" газет.

А „заслуги" Вишинського для совєтської тиранії справді таки не малі. Вони не обмежувалися тільки його теоретичними працями, за які він був нагороджуваний сталінськими преміями і орденами Леніна. Не вичерпувалися ці заслуги і його „генерал-прокурорським" керівництвом. Пишучи про них, Большая Совєтская Енциклопедія, в 9-му томі 2-го видання з 1951 р. підкреслювала з признанням, що Вишинський „по творчому поєднував свої праці в ділянці марксистсько-ленінської теорії держави і права з практикою соціялістичного будівництва".

Не виявлено повнотою цих „заслуг" навіть після смерти Сталіна в 1953 р. і самого Вишинського в 1954 році. Критичні голоси про „педагогічну" і „прокурорську" діяльність Вишинського пролунали щойно на 22-му з'їзді КПСС, але й вони обмежилися тільки його „неправильними поглядами" в справі „співучасти за радянським кримінальним правом". Край завіси над цими „заслугами піднесено щойно через 11 років після смерти „ген. прокурора" в квітневому числі журналу „Советское Государство и Право" за 1965 рік. Із статті теперішнього заступника ген. прокурора СССР Н. Жоґіна читачі дізналися, що Вишинський, отой „стійкий більшовик", „будівничий комунізму", „творець совєтського права" і „подвижник комуністичної справедливости" був таким же злочинцем, як і його вчитель, деґенерат Сталін.

Згідно з ревеляціями Жоґіна, Вишинський співпрацював з органами НКВД для фізичної ліквідації багатьох тисяч совєтських громадян, „засуджуваних" на підставі сфабрикованих доказів. У своїх „працях" він обґрунтовував потребу терору, підводячи звичайні проступки під категорію „контреволюційних злочинів", караних смертю. Що більше, в своїх інструкціях обороняв конечність стосування допитів „третього ступеня", — тортур у відношенні до в'язнів, як . . . методів „педагогічного впливу". Всі скарги пошкодованих і їхніх родин Вишинський наказував іґнорувати і навіть карати тих, що їх подавали.

Ревеляції Жоґіна викликали широкий відгомін у світовій пресі. Деякі з американських юристів почали навіть висловлювати радість з приводу частинного розкриття справжніх „заслуг" Вишинського, мовляв, це є доказом, що „совєти хочуть забезпечитися проти повторення" таких „порушень законности". Проте, треба думати, що вияви такої втіхи досить передчасні. „Заслуги" Вишинського були вирощені й уможливлені самою комуністичною системою, її злочинною суттю і характером. „Вишинські" — неминучий продукт цієї системи, і коли треба буде, вони знову з'являться й знову будуть теоретично обґрунтовувати потребу терору, беззаконня і народовбивства.

МЕРТВА, ЖИТТЯМ НЕ ВИПРАВДАНА СИСТЕМА

28-го березня ц. р. на Пленумі ЦК КПСС його перший секретар Л. Брежнєв виголосив довжелезну промову п. н. „Про невідкладні заходи у дальшому розвитку сільського господарства СССР", що є нібито програмою партії в цій ділянці на наступні п'ять років.

Уже в самій назві цієї промови і в проголошеній під тією ж назвою постанові Пленуму ЦК КПСС криється неправда, бо йдеться тут не про „дальший розвиток сільського господарства", а про заходи та методи його рятування від щораз глибшої деґрадації. І при цьому характеристичний, добре знаний з совєтської практики момент: згадану постанову, якою фактично осуджується і касується хрущовські реформи, схвалено з такою самою „повною однодушністю", з якою свого часу ті реформи й ті самі люди на чолі з Хрущовим запроваджували. Отже, стиль роботи найвищого партійного органу залишився сталінський.

Поминаючи трафаретний у промові Л. Брежнєва вступ: „наше сільське господарство базується на найпередовішій соціяльній системі", уперше навів він тут — і напевно дещо „уліпшені" — статистичні дані, які кидають похмуру тінь на сучасну ситуацію в цій найважливішій ділянці совєтської економіки. Отже, признавши користь з освоєння цілинних земель у Казахстані, Брежнєв мусів також признати, що „ці позитивні наслідки, на жаль, не були закріплені, і ми опинилися перед фактом, що в останніх роках сільське господарство сповільнилося в своєму розвитку, а наші пляни залишилися невиконаними". І далі цифри: гуртова продукція рільництва протягом 1959-65 рр. мала зрости на 70%, а фактично за шість років зросла лише на 10%. Якщо за період з 1955 по 1959 рік гуртова продукція збільшувалась пересічно на 7.6% за рік, то за останні 5 років збільшувалась вона тільки на 1.9%.

З промови Брежнєва виходить, що раптовий занепад совєтського рільництва („тупцювання на місці", — як делікатно висловився він) почався нібито в 1959 році, коли, мовляв, стали „нехтувати, а то й іґнорувати вимоги економічних законів розвитку соціялістичного сільського господарства і принципи поєднання суспільних та особистих інтересів, матеріяльної заінтересованости" колгоспників. До того ж, мовляв, у практиці керівництва чимраз більше брали гору дії чисто „вольового характеру".

Хто це нехтував, іґнорував економічні закони і діяв у волюнтаристичному дусі? Брежнєв цього не розкриває, але на Пленумі, напевно, всі зрозуміли, що був це — Нікіта Хрущов, що тут замішався знову таки культ особи.

На адресу неприсутнього Хрущова, не називаючи його на ім'я, звернено також обвинувачення за порушення в колгоспах сівозміни і недодержування елементарних правил аґротехніки, за реорганізацію і перебудову роботи партійних кадрів та ін. Все це названо „помилками в керівництві", які, мовляв, позначилися в усіх зонах СССР, особливо в нечорноземній смузі. Ось так, наприклад, у Смоленській області за останні 5 років гуртова продукція рільництва збільшилася всього лише на 1%, а у виробництві найважливіших видів продуктів рільництва ще не досягла й . . . довоєнного рівня!

Які ж заходи пропонують нові партійні керівники?

Посилаючись на Леніна з-перед півсотні років, Брежнєв, щоб розв'язати це „всенародне завдання", пропонує — „підвести під сільське господарство міцну економічну основу". Чи не геніяльне рішення? І чи треба було десятки років будувати соціялізм, щоб прийти до такого рішення?

Щодо системи т. зв. заготівель сільськогосподарських продуктів перший секретар ЦК КПСС уперше вголос сказав те, що віддавна знають всі українські колгоспники: що ціни на закуповуване державою в колгоспах збіжжя не покривають навіть витрат на його вирощування. І знов ориґінальний висновок: „Така практика підриває економіку господарства, матеріяльно не зацікавлює хліборобів у наслідках своєї праці". Тож не дивно, що за останні 10 років пляни закупівель збіжжя по СССР виконано лише три рази — в 1956, 1958 і 1964 роках. І саме в 1964 році, через 20 років після того, як Сталін ствердив, що „зернову проблему у нас раз назавжди розв'язано", — прийшлося Москві купувати збіжжя в Америці, Канаді, Австралії і навіть Франції.

Розуміючи нереальність дотеперішніх плянів закупівель збіжжя, Президія ЦК КПСС пропонує: 1) затвердженний цьогорічний плян обнизити з 4 мільярдів пудів до 3.400 мільйонів і 2) цей новий плян визначити як „твердий і незмінний" включно до 1970 року. На Україну, згідно з цим розрахунком, припадало б по 617 мільйонів пудів.

„У поширенні виробництва збіжжя — сказав Брежнєв — ми надаємо особливого значення Україні, Надволжю, Північному Кавказові і Сибірові".

Нові диктатори, що завжди мають бути „добрішими" супроти попередніх, ухвалили підвищити, починаючи з цьогорічного врожаю, закупівельні ціни на пшеницю, жито і деякі інші зернові культури від 50 до 100 відсотків.

Переходячи до іншої галузі сільського господарства, тваринництва, Брежнєв признався, що „в багатьох колгоспах і радгоспах воно — утратне", інакше кажучи є тягарем для народної економіки. При цьому витворилась парадоксальна ситуація: чим більше господарство продукує м'яса, тим більших зазнає воно втрат. „Чи можна господарювати так далі!?" — патетично запитує секретар ЦК КПСС учасників Пленуму.

За останні п'ять років темп приросту поголів'я великої рогатої худоби сповільнився в два рази у порівнянні з попереднім п'ятиріччям, а щодо поголів'я свиней, овець та дробу, то воно за цей час „значно зменшилось", як сказав перший секретар, уникаючи наводити цифрові дані. А надої молока в колгоспах та радгоспах на одну корову обнизилися пересічно більше як на 370 кілограмів.

Гостро зменшилося в країні поголів'я овець. У Ярославській області, що колись славилася романівськими смушками, до останньої війни було 470.000 овець, а тепер є лише 186.000. Більше ніж у два рази за ці роки „бурхливого розвитку сільського господарства" — як залюбки твердила совєтська пропаґанда — зменшилася кількість овець у Кіровській області, у півтора раза — в Брянській. У 25 областях кількість овець обнизилася з 16.7 мільйона штук у 1928 році до 7.5 мільйона в 1964-му!

І знову: хто винен? Також Хрущов? Чи всі оті директори радгоспів, голови колгоспів, земельні партійні органи? Всі винні, крім, очевидно, „найпроґресивнішої" соціяльної системи!

Щоб якось латати цю ділянку економіки, як відомо, вже скасовано деякі обмеження в утримуванні худоби, що є в особистому користуванні колгоспників, робітників і службовців. Зроблено деякі полегші у набуванні кормів для тієї худоби. Алеж це — приватницький сектор, „дрібнобуржуазна власність". А як з комунізмом, що вже, мовляв, на порозі до нього стоять совєтські народи?

Про „царицю ланів", про панацею супроти всіх боляків — кукурудзу, з якою кілька років, як дурень з писаною торбою, носився Хрущов, згадано на Пленумі лише кількома словами: „Там, де вона дає добрі врожаї, її треба садити". І все.

Як виходить з промови Брежнєва, також і матеріяльно - технічна база сільського господарства СССР виглядає зовсім інакше, як трубила на цілий світ совєтська пропаґанда. „У нас бракує, — сказав він, — тракторів, автомобілів, комбайнів і інших сільськогосподарських машин, а також культиваторів, борін та сівалок". Одне слово — всього бракує. Внаслідок цього, признається Брежнєв, оранка на зяб, замість 18-20 днів, триває до двох місяців — до морозів, а збирання врожаю затягується на 30-40 днів, спричиняючи величезні його втрати.

З особливою гостротою постає в сільському господарстві проблема запасних частин для рільничих машин, проблема ремонту наявних машин: ремонтна база устигає переводити ремонт лише на 60% потреби, а 13.000 господарств взагалі не мають відповідних майстерень. Хаос у цій ділянці спричинила, зок-

(Закінчення на стор. 3-ій)

30-РІЧЧЯ СОЦІЯЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Палатна Комісія Способів і Засобів наприкінці березня схвалила доповнений урядовий законопроєкт про шпитальну й медичну опіку в рамках соціяльного забезпечення. Цього місяця повна Палата Репрезентантів схвалить цей законопроєкт, а після того, очевидно, без труднощів прийме його Сенат.

І так ще, може, цього року почне діяти нова ділянка в системі соціяльного забезпечення, яке 20 березня 1935 року було революційною новиною в цілій країні, де приватна ініціятива грає таку велику ролю, що навіть залізниці, радіо, телевізія і шкільництво перебувають у приватних руках.

Соціяльне забезпечення в ЗДА 30 років тому було дуже скромне. З нього мало право користати тільки 60% робітників у віці понад 65 років. Вкладки до нього становили два відсотки заробітної платні, що їх оплачували по половині працедавець і затруднений.

Тепер із соціяльного забезпечення користають також вдови і діти забезпечених робітників. Пенсії, які вперше виплачено в 1942-му році, значно зросли в порівнянні з початковими. Треба пригадати, що соціяльне забезпечення було одним із засобів проти глибокої економічної депресії 30-х років. Іншими антидотами на депресію були: виплата безробіття та широка допомога федерального уряду стейтам, яку вони розподіляли між тими, що найбільше потребують.

Навіть республіканські конґресмени не виступали проти соціяльного забезпечення, і закон про нього прийнято більшістю 371 до 33-ох голосів. У Сенаті тільки 12 сенаторів - республіканців з усіх 19-ох голосували проти соціяльного забезпечення, але в кінцевому голосуванні за законом було 76 сенаторів, а проти тільки 6.

Тепер республіканці виступають проти медичної опіки в рамках соціяльного забезпечення. Але республіканські конґресмени бачать, що їхні виборці не проти того, щоб старші особи могли безплатно чи за малу оплату лікуватися, бо старечих пенсій не вистачає не то на лікування, а навіть на скромне життя.

Республіканці здають собі справу з того, що віра в приватну ініціятиву заломлюється навіть у їхніх партійних прихильників. Республіканські члени Конґресу не можуть взагалі відкинути програми шпитального лікування пенсіонерів, і тому пропонують свій власний плян. Але, як виявилося в Палаті Репрезентантів, вони не зможуть перемогти ту більшість у Конґресі, яка підтримує урядовий доповнений проєкт.

Коли ж почне діяти закон про медичну й шпитальну опіку над старшими особами, мабуть, і теперішні його противники зроблять те саме, що зробили через 10 років після ухвалення в 1935-му році закону про соціяльне забезпечення: вони приймуть його як соціяльне добродійство для майже 20,000,000 людей.

Які користі даватиме новий законопроєкт, над яким працює Конґрес?

Згідно з урядовим законопроєктом особи у віці понад 65 років користатимуть з безплатного лікування в шпиталі, заплативши перших $40 на конто шпитального лікування. Вони мусітимуть самі платити гонорари лікарям.

Пацієнти, вийшовши зі шпиталю, зможуть користати з опіки медичних сестер вдома, найбільше до 100 днів.

Особи, що платитимуть по $3 місячно за окреме додаткове забезпечення в приватній аґенції, матимуть також лікарську опіку, зокрема хірургічну, доплачуючи лише малу частину лікарських гонорарів, а решту фінансуватиме забезпеченева компанія.

Л. Г.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„КОНЦЕНТРАЦІЙНІ ЧИ „НЕВІЛЬНИЧІ"

Совєти назвали свої табори „ісправітельно - трудовими", по-українському „виправно-трудовими". В дійсності ж, давши великі привілеї кримінальникам у цих таборах, совєти тільки поглиблюють антисуспільні збочення цієї меншости населення таборів; тяжкою ж працею та позбавленням елементарних людських прав політв'язнів — основної маси населення цих таборів, що складається зі справжніх трудівників (селяни, робітники, інтеліґенція) — совєти досягають фізичного їх винищення протягом короткого часу — одного-двох років. Тверджу це на підставі гіркого досвіду з мого перебування в таборах - золотокопнях на Колимі. Ширші відомості про це подано у повісті „У золотих кайданах" (мого та дружини авторства), що готова чекає на видання. Ці твердження можу підтримати голосами в'язнів інших національностей. Отже, совєтський термін „ісправітельно - трудовиє" є пропаґандивним невинним плащиком для прикриття народовбивчих злочинів червоної Москви в її таборах. Тому потрібна коротка назва, яка розкривала б ту фальшивку, подаючи справжню суть - зміст цих таборів.

Чомусь найбільш поширеною стала назва „концентраційні", при чому її вживають однаково як для совєтських, так і для гітлерівських таборів. Аналізуючи слово „концентраційний", корінь якого має інтернаціональне поширення (кон-центр) і що дорівнює нашим „зосереджувати", „скупчувати", бачимо, що воно зовсім не визначає суті - змісту совтаборів, подаючи тільки одну їх зовсім незначну рису, а саме: скупчення в них людей. Отже, ця назва не розкриває совєтської фальшивки. Це завдання виконує назва „совтабори невільничої праці", бо вона подає справжню суть - зміст цих таборів. Самі політв'язні започаткували цю назву, надаючи часто вживаному совєтами термінові „рабсила" (рабочая сила) іншого змісту, а саме „рабська сила"! Вершком нерозуміння чи легковаження цієї справи є сполучування під однією назвою і совєтських і гітлерівських таборів: тоді, як гітлерівська система була базована, переважно, на вбивстві людини газом, совєтська базована на поступовому висмоктуванні працедайних сил політв'язня для будування комунізму та червоно-московської імперії доти, поки той в'язень не впаде й не згине, зруйнований фізично й духово!

Назви „совтабори невільничої праці" вживають ті, хто побував у них та хто постарався збагнути їх рабську суть. Як приклади видатних людей, що вживали цієї назви, можу навести, крім сенатора Е. Діркcена, ім'я пок. держ. секретаря Дж. Ф. Даллеса та президента УККА проф. д-ра Л. Е. Добрянського, який вживав цієї назви, як свідок перед Комісією Керстена; її ж уживали і члени цієї Комісії. Виходить, отже, що чільні особистості ЗДА, в т. ч. один українець (до речі, народжений у Ню Йорку), спромоглися краще зорієнтуватися в підсовєтській дійсності, ніж дехто з наших „політичних" еміґрантів!

На всьому моєму еміґраційному шляху, почавши від Галичини та Львова, почерез Словаччину, Австрію, Швайцарію та кінчаючи ЗДА, я робив доповіді про совтабори, і дещо з того попадало в нашу пресу; а роблячи перші кроки по ЗДА, я дав обширну інформацію про совтабори одному пресовому концернові в Ню Йорку, який вмістив її у своїх 40 часописах (так мене інформовано), в тому числі в "Boston Evening Globe" за 30 квітня 1953. І всюди — у доповідях та цій інформації — я вживав назви „совтабори невільничої праці", пам'ятаючи про термін „рабська сила". Доповідав, щоб звернути увагу світу на модерне рабство в СССР, прикрите фальшивим плащиком „ісправітельно-трудовиє".

Тільки легковажним ставленням до цієї справи слід пояснити вживання для совтаборів назви „концентраційні" та різних похідних від неї. Так, наприклад, п. Паращак („Свобода" з 2 березня 1965), навівши аж 7 назов, які вживаються для совтаборів, не вбачає в цьому нічого злого, бож, мовляв, і слово „пекло" має ось такі то синоніми, а проте від цього воно не перестає бути пеклом. Якщо наведені ним 7 назов вважати за „синоніми", то до їх числа з таким же самим успіхом можна й „ісправітельно - трудовиє" додати, а під назвою „концентраційні" може не тільки Хрущов, а й сам Сталін підписатися, бож мусів він, мовляв, ізолювати якось „враґов народа" від „ентузіястичних строітєлєй комунізма"! П. Паращакові слід було б раніше простудіювати і питання синонімів, і матеріяли Комісії Керстена, а тоді вже покликатися на них на сторінках часопису.

Назва „концентраційні" зм'якшує та вибілює народовбивчі злочини Москви в її таборах, назва ж „. . . невільничої праці" ті злочини розкриває! І в цьому розкриванні ми — українська еміґрація та її преса — повинні вести перед, а не пасти задніх, чекаючи, що „німець скаже"!

М. Млаковий

ПРОРОК ЗОРІ

З дитячих літ живе у серці він,
Як материнське слово незабутнє,
І тихо каже: знай, ти не один,
З тобою друг у дні щасливі
й скрутні.

Його слова, мов та вода жива,
що гоїть рани, мертвих
воскрешає;
В свої обійми правда світова
Його, як сина, радісно приймає.

Коли в важких ти стомишся
трудах
Чи закрадеться в душу сумнів
чорний, —
Згадай лише, який пройшов
він шлях,
Який він був у бурях
непоборний.

Він голос мав, як кари
правий гнів,
Він голос мав, як пісня
колискова.
Із муки він народної розцвів,
Щоб людям радість розцвіла
чудова.

Зростає покоління молоде,
Нові вогні горять на небокраї, —
Та в далеч з наймолодшими іде
Пророк зорі, що землю всю осяє.

5. III. 1964.

МАКСИМ РИЛЬСЬКИЙ

● В Еспанії і Португалії ширяться демонстрації студентів в різних тамошних університетах — в Мадриді, Барсельоні, Саламанці, Лісбоні — проти державної контролі над студентськими організаціями, заборони зборів і т. т. В Лісбоні арештовано 54 студентів, але ступнево звільнювали їх.

о. Николай Волковський

ОСТАННЄ ДОРУЧЕННЯ

(1)

Янівський деканат простягався на північний захід від Львова і складався з парохій, що належали до трьох повітів: львівського городецького і яворівського. Майже всі парохії цього деканату якщо не межували з лісами, то знаходилися в чудових околицях серед розлогих лісів. Майже на середині території янівського деканату, серед листкових лісів, були дві парохії: Вишенка Велика і Вишенка Мала, або Малятин.

У Вишенці Великій був парохом і деканом о. Еміліян П'ясецький, що про нього є згадка в історії о. Едварда Ліковського про унійну Церкву на Литві і на Русі в XVIII та XIX сторіччях. На 466-ій сторінці цієї історії читаємо, що з-поміж священиків які приїхали з Галичини на Холмщину, тільки один о. Еміліян П'ясецький був щирим українцем, і що він московської схизми не хотів прийняти і повернувся назад до Галичини.

У Вишенці Малій, тобто в Малятині, парохом тоді був о. Петро Радзикевич, одружений з Володимирою, донькою о. Еміліяна П'ясецького. Їх син, о. Омелян, народився 29 листопада 1882 року у Вишенці Великій. Після закінчення богословських наук він одружився у день св.св. Апостолів Петра і Павла в 1906 році з Ольгою Мармаш.

Перед вінчанням о. Омелян мав багато прикрощів, які мусів побороти. Молодому абсольвентові св. Богословія звертали увагу, що його наречена хвора на сухоти, й щоб він собі „не зав'язував світу", бож вона довго не проживе; а яке ж буде його життя, як у молодих літах вона помре? . . . Чи ж це можна буде назвати життям — бути з юних літ вдівцем? Ці умовляння, щоб він зірвав із своєю нареченою і пошукав іншої, здорової жінки, ранили його серце, наче колюче терня. Вкінці о. Омелян забрав слово і рішучо заявив: „Хай хоч би тільки один рік прожити мені з нею, але ніколи не зміню свого слова, яке я дав своїй будучій дружині! . ."

Так і сталося. Вінчання відбулося, і о. Омелян, висвятившись на священика 14 жовтня 1906 року, став сотрудником у свого діда о. Еміліяна П'ясецького, а по його смерті, 7-го січня 1911-го року, парохом Вишенки Великої. Він був щасливим, та не довго, бо вже 2-го грудня 1907 р. померла його дружина, проживши з ним лише півтора року.

Годі описати безмежну журбу, що наповнила все серце і всю душу о. Омеляна. Тепер він усіма своїми силами посвятився душпастирській праці, працюючи над піднесенням духовного рівня своїх парохіян, а рівночасно дбаючи про національну свідомість порученіх йому вірних цієї „лісової" парохії. Його праця була позначена подивугідними ділами.

Великою заслугою о. Омеляна була прегарна церква, що він її вимурував, придбавши на це потрібні фонди. Ця церква була прикрасою всієї Вишинської околиці. Вона була збудована за всіма обрядовими приписами, в нашому стилі, з прекрасною копулою, мистецькими іконами і престолом з чудовим кивотом. Церковна утвар, ризи — все це було стилеве, першоякісне. А вночі з копули пробивалось крізь лісову тьму проміння лямпи, наче морської ліхтарні. Посвячення цієї церкви, що його провів Митрополит Андрей Шептицький в 1927 році, прегарно описане в священичому місячнику „Нива".

Отець Омелян був дуже музикальний. Він мав на приходстві окрему кімнату з грамофоновими плитами. Поміж тими плитами були вагнерівські опери, награні співи таких знаменитих співаків як Мишуґа, Баттістіні, Дідур, Менцінський і багато інших. В музиці, поза душпастирською працею, знаходив він розвагу і енергію для праці в своїй парохії.

Бували хвилини в житті о. Омеляна, коли він сідав за стіл у своїй робітні і писав поезії. В цих поезіях він висловлював віру і надію, що зустрінеться з утраченою дружиною в позамогильному житті, у вічності, і там з нею, у стіп Божого Престола, співатиме вічну пісню любови. На жаль, ці поезії залишилися в рукописі.

Отець Омелян був знаменитим проповідником. Його прекрасні травневі проповіді, друковані в „Ниві" у 1937 році в числі 3-ім і 4-ім, писані кров'ю його серця. В двадцятій проповіді цього циклу, він наводить перекладений ним ірмос до Матері Божої, котрий співається у Велику П'ятницю і у Велику Суботу: „Не ридай мене мати":

Не плач за мною, Мати,
Не ридай, Маріє,
Як буду я вмирати,
Як гріб мене покриє.

Не плач, Дівице Чиста,
Над мертвим тілом Сина,
Якого Ти Пречиста
В дівицтві породила,

Три дні буду лежати
В камінній я могилі,
А потім — встану, Мати,
Прославлюся у силі.

Хай щастя мають люди,
Їм хочу небо дати,
Що віру носять в груди,
До Тебе, чиста Мати,

Що ждуть Тебе з тугою;
Їм небо засяє,
Тож не ридай за мною,
Не плач, не плач, Маріє!

Свої травневі проповіді закінчує о. Омелян молитвою св. Томи з Аквіну до Пречистої Діви Матері:

„Благаю Тебе, Пресвята Мати, прийди до мене в годині смерти з поміччю, з ласкою і милосердям. Оборони мене перед злими духами, а у Свого Сина вимоли мені відпущення гріхів. Так умираючого в Твоїй і Твого Сина любові веди мене на дорогу спасення і вічного щастя. Амінь."

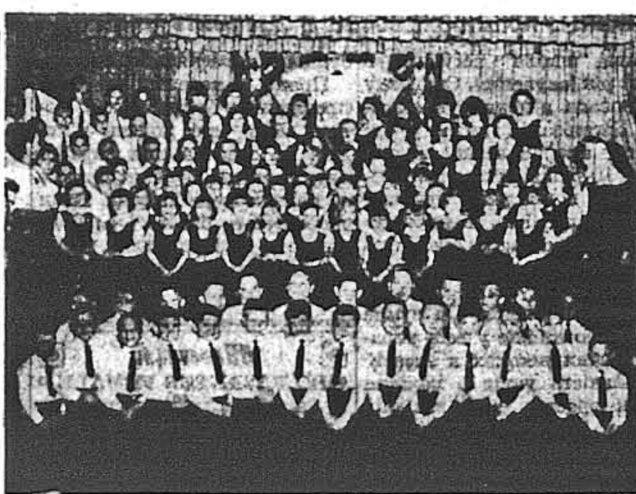
Концерт в честь Тараса Шевченка в Коговзі, Н. Й.

Пишемо про концерт в пошану Тарасові Шевченкові під свіжим, милим враженням, вийшовши з залі Українського Клюбу, в якій концерт відбувся.

Концерт в Коговзі влаштував місцевий відділ УККА при співучасті Парохіяльної Школи св. Петра і Павла, Церковного Хору і гуртка пластунок новачок гуртка „Соловейки", 21 березня. Концерт розпочався точно щодо мінути в заповідженому часі, о год. 5-ій пополудні при виповненій залі.

Першу частину Концерту виповнила програма Парохіяльної Школи, що складалася з точок, під керівництвом СС. Василіянок на чолі з директоркою школи с. Павлею ЧСВВ.

Вступне слово виголосила учениця УІІІ кляси Оксана Павлів. Її промова була основана на словах Тараса Шевченка, писаних до Чалого: „Якби Бог поміг оце мале діло зробить, то велике б само зробилось". Ці Шевченкові слова відносились до поширення українського Букваря, який Тарас Шевченко на кільканадцять тижнів перед своєю смертю видав 1861 р.

Хор школи св. Петра і Павла в Коговзі із своєю директоркою сестрою Павлею, ЧСВВ, учительками сестрами Софією, ЧСВВ і Петрою, ЧСВВ на сцені під час концерту.

І тоді і сьогодні є це дуже важна справа вивчення української мови, бо без знання української мови жадна дитина українського походження ніколи не зможе запізнатися з великими ідеями, що їх має в собі безсмертний „Кобзар". І не можливо врятувати ані душі української молоді без знання української мови, ані скарбів нашого народу, яким є державна незалежність, свобода і воля нашого народу. Присутні нагородили цю змістовну промову довготриваючими оплесками.

„Заповіт", „Садок вишневий коло хати" і „На високій дуже кручі", відспівав шкільний хор під керівництвом с. Павлі ЧСВВ надзвичайно гарно і вміло. Особливо останню пісню, яку шкільний хор виконав бравурно, заля нагородила довготриваючими оплесками. Акомпаніямент спочивав в руках студентки гайскулу Анни Павлів.

Деклямації, які виголосили учні, гарно вивчили СС. Василіянки. Це були: П. Шешурака: „Поклін Тарасові", Леся Українка: „На роковини Шевченка", Б. Грінченко: „Шевченкова могила" і В. Самійленка: „На роковини смерти Шевченка".

Вся програма шкільна була в українській мові під вмілим проводом СС. Василіянок-учительок, яким на цьому місці належиться особливе признання за важку працю.

Другу частину Концерту започаткував промовою інж. Роман Галькевич. Свою гарну промову прелеґент основував на глибоких поетичних думках Богдана Лепкого про Тараса Шевченка і виголосив її з питомим собі реторичним хистом.

Церковний хор під батутою проф. Ярослава Біласа виконав дві пісні Давидовського до слів Т. Шевченка: „Учітеся брати мої . . ." і „Світе тихий."

В цій останній пісні, на тлі дискретного акомпаніяменту хору, відспівала сольо сеньйорка хору п. А. Вербицька.

Хористки були вдягнені в прегарні народні строї.

В цій частині Концерту студентка коледжу Оксана Бачинська віддеклямувала симпатично поезію Тараса Шевченка „І виріс я на чужині . . ."

Останньою точкою була інсценізація поеми Тараса Шевченка „Тополя". Інсценізацію оформив, зладив і режисерував інж. Роман Галькевич. Декляматоркою була знаменита рецитаторка студ. коледжу Оксана Галькевич.

Вона, переживаючи подію нещасної дівчини, — оживотворяла слова поеми.

А на тлі цієї деклямації з'являються на сцені Дарка Наболотна як дівчина й козак, що його ролю грала Галя Наболотна (обидві з Трою, рідні сестри), як мати — Марта Кухар, чабан — Ірена Коцур (з Трою) і чумак — Оксана Павлів. Дівчата: Оксана Галібей, Анна Вакуленко і Іванна Сидор.

Старша пластунка Оля Кухар, студ. коледжу, знаменито відіграла ролю ворожки. Вся інсценізація гарно обдумана на тлі декорацій Михайла Крушельницького — зробила глибоко враження на всіх присутніх. Заля нагородила довготриваючим аплявзом знаменитих виконавців.

Мусимо зовсім безсторонно ствердити, що невеличка наша українська громада в Коговзі, Н. Й., щиро і з повагою виконала прохання нашого Генія Тараса Шевченка: „не забудьте пом'янути не злим тихим словом . . ."

Евгенія Дзвінка

МЕРТВА, ЖИТТЯМ НЕ ВИПРАВДАНА СИСТЕМА

Закінчення зі стор. 2-ої

рема, передача МТС колгоспам, — цей своєрідний „подарунок" партії селянству, що став для нього додатковим тягарем.

Після десятиліть індустріялізації і електрифікації просто як „контрреволюційний" анекдот звучить ось таке твердження першого секретаря: „В нашій країні споруджено велетенські електрівні, а тим часом 12% колгоспів і досі не мають електроенергії навіть для освітлення; сільське господарство споживає тільки 4% електроенергії, продукованої в країні, в тому числі лише 2% на виробничі цілі"!

Чи не є всі ці ствердження, усі ці ревеляції холодною водою на гарячі голови деяких туристів та інших „об'єктивних спостерігачів", які, перейшовшись у Києві по Хрещатику, розповідають опісля тут, в Америці, про „бурхливий розквіт" України?

Хрущовську „велику хемію" Пленум підтримав без ентузіязму, очевидно, не прив'язуючи до хемізації рільництва тієї єдиноспасенної ролі, яку надавав їй Хрущов.

Згадуючи про „порочні теорії і догми, що виникли без достатніх наукових підстав і підтримувалися адміністративними заходами", — Брежнєв мав на увазі, либонь, уже не тільки Хрущова, але й Лисенка, який тими своїми „теоріями" затримав в СССР на десятки років розвиток науки ґенетики і спричинив величезні втрати боротьбою проти травопільної системи. І це, мабуть, про Хрущова, Лисенка та їхніх „соратників" казав новий всевідущий диктатор: „У нас останнім часом некомпетентні в науці люди брали на себе ролю арбітрів у спорі між ученими і таким чином зв'язували їхню ініціятиву, перешкоджали вільному творчому обговоренню наукових проблем . . ."

Для заохочування „передових людей" села, які мають „підносити сільське господарство", не придумали на Пленумі нічого іншого, як вернутися до „чудових, але, на жаль, призабутих методів": нагороджування орденами, медалями та почесними грамотами, — брязкотельцями та клаптиками паперу, які давно вже утратили всяке значення і становлять лише об'єкт насмішок та анекдотів.

Для тих „совєтознавців", які при кожній зміні в Кремлі, заповідають розв'язання колгоспної системи, перший секретар ЦК КПСС підготовив несподіванку: „Радгоспи і колгоспи — сказав він — ще довгий час будуть існувати й розвиватись. На сучасному етапі наш обов'язок полягає не в тому, щоб прискорити перетворення одної форми в другу, а всемірно сприяти розвиткові і процвітанню обох типів".

Ось так ЦК КПСС намагається витягати колгоспну систему з сліпого кута, в який зайшла вона від першого ж дня після її створення. Запляновані в новій п'ятирічці 71 мільярд рублів інвестицій, підготовлюваний Всесоюзний З'їзд колгоспників, новий статут сільськогосподарської артілі, запровадження принципів господарського розрахунку, зміна порядку оподаткування — все це способи не раз випробувані ще за Сталіна. Суть системи залишається старою, вже давно струхлявілою, життям не виправданою. Цієї мертвої, антинаукової, антинародної системи цупко тримаються мертві духом люди в Кремлі.

В. С-ко

Короткі вісті

● Два сильні арабські племена в Ємені зголосили ультимат президентові Об'єднаної Арабської Республіки (Єгипту), що коли він до 21 квітня ц. р. не розпічне відкликування єгипетських військ з Ємену, то вони спільно поведуть війну проти тих військ. Разом з шейхами тих двох племен нараджувалися шейхи ще трьох інших племен, які дотепер підтримували республіканського ставленця Єгипту. В Ємені коло 50.000 єгипетського війська підтримує владу слухняного Насерові президента Абдуллаха аль-Саляла.

Український Літературно-Мистецький Клюб

З Літературно - мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю 9 квітня ц. р. відбудеться там вечір, на якому інж. Нестор Пінковський виголосить доповідь про „Таємниці культури індіян у Мехіко і Ґватемалі". Доповідь буде ілюстрована проглядками. З уваги на труднощі, сполучені з поворотом з Клюбу до дому пізньою порою, Управа Клюбу просить всіх відвідувачів приходити вчасно, щоб можна було точно о год. 8 розпочати вечір.

Ділимося з Рідними, Приятелями і Знайомими сумною вісткою, що наспіла з України, що в середу, дня 17-го березня 1965 року після короткої недуги, упокоївся в Бозі на 79-му році трудолюбивого життя наш Найдорожчий
БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п. КИРИЛО НАУМ

Похорони відбулися дня 18-го березня 1965 р. на місцевому цвинтарі в Новосілці, пов. Підгайці.

●

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ І ПАНАХИДИ

будуть відправлені:
перша: дня 11-го КВІТНЯ 1965 р. о год. 10-ій перед пол. в Церкві ЧЕСНОГО ХРЕСТА в АСТОРІЇ, Ню Йорк,
а друга: дня 7-го ТРАВНЯ 1965 р. о год. 8-ій рано в Каплиці Церкви св. ЮРА у НЮ ЙОРКУ.

Горем прибиті:
на Україні: дружина АННА
в Америці: син ВАСИЛЬ і дружина СТЕФАНІЯ
внуки: РОМАН і ТАРАС

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями, що дня 6-го березня 1965 року у Соснові, пов. Підгайці, Західня Україна, відійшов від нас у Вічність на 67-му році трудолюбивого життя наш Найдорожчий і Незабутній БАТЬКО

бл. п. АТАНАС РУДИК

Похорони відбулися 8-го березня 1963 року.
Покійний залишив в смутку і горю:

на Україні: ЕМІЛІЯ — дружина
КАЛИНА — дочка
СТЕФАН і СЛАВКО — сини

в Америці: ОЛЬГА — дочка
ПЕТРО — зять

в Канаді: ВОЛОДИМИР — син
ЯРОСЛАВА — невістка
та внуки і дальшу Родину та Приятелів.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибита Родина
ОЛЬГА і ПЕТРО КОСТЕЧКО

УПРАВА НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА в ЗДА
висловлює щирі слова співчуття Дійсному Членові і Членові Управи НТШ

проф. д-рові Олександрові ОГЛОБЛИНОВІ

з приводу смерти

Його Дружини

що відійшла у Вічність 28-го березня 1965 року.

ДЕКРЕТ ПРО СХІДНІ КАТОЛИЦЬКІ ЦЕРКВИ

(3)

10. Те, що є сказано про Патріярхів, є теж важне, по приписам права, і про Верховних Архиєпископів, що очолюють цілу якусь окрему Церкву або обряд.

11. Тому, що патріярхальна установа є в Східніх Церквах традиційним видом управління, цей Священний і Вселенський Собор бажає, щоб там, де потрібно, були встановлені нові патріярхати; а їх встановлення застерігається Вселенському Соборові або Римському Первосвященикові.

ПРО ПРАВИЛА ВІДНОСНО СВ. ТАЙН

12. Давні, живі правила відносно св. Тайн у Східніх Церквах, як теж і дійства при їхній відправі й уділюванні їх, Священний Вселенський Собор потверджує і похвалює, а якщо треба, то й висловлює бажання, щоб те все було привернене.

13. Правило про священнослужителя св. Миропомазання існуюче у східніх [християн] від найдавніших часів, нехай вповні буде привернене. Отже священики мають право цю св. Тайну уділювати, уживаючи св. Мира, що його посвятив патріярх або єпископ.

14. Всі східні священики можуть важно уділяти ту св. Тайну, чи то разом із Хрищенням, чи то віддільно, усім вірним якогонебудь обряду, не виключаючи й латинського, заховуючи при цьому для дозволености приписи загального й помісного права. Також і священики латинського обряду, наскільки мають повновласті відносно уділювання цієї св. Тайни, мають право важно уділяти її навіть вірним Східніх Церков, без шкоди для даного обряду, заховуючи при цьому для дозволености приписи так загального, як і помісного права.

15. Вірні мають обов'язок у неділі й свята брати участь в Божественній Літургії, або, по приписам чи звичаям власного обряду, у відправі [других] Богослужень. А щоб вірні мали змогу сповнити цей обов'язок, встановлюється як догідний час для виповнення цієї заповіді, зачинаючи від вечора навечер'я аж до кінця неділі чи свята. Дуже поручається вірним, щоб в цих днях, а то й частіше, ба навіть щоденно, приймали Пресвяту Евхаристію.

16. Із-за щоденного перемішання вірних різних поодиноких Церков у тій самій східній країні чи території, повновласть священиків якогонебудь обряду слухати сповідей, дана їм правильно й без ніякого обмеження збоку своїх ієрархів, поширюється до цілої території того ієрарха, що дав повновласть, як теж до місць і до вірних якогонебудь обряду на тій самій території, хібащо місцевий ієрарх виразно відмовив [повновласть] щодо місць свого обряду.

17. Щоб давні правила відносно Тайни Священства в Східніх Церквах знову мали силу, цей Священний Собор висловлює бажання, щоб була привернена установа постійного дияконату там, де той звичай затратився. А відносно піддияконату й нижчих чинів, їхніх прав і обов'язків, нехай подбає законодавча власть кожної поодинокої Церкви.

18. Щоб запобігти неважному заключуванню подруж, коли східні католики одружуються з охрищеними східніми некатоликами, та й щоб сприяти стійкості й святості подружжя, як теж і родинному спокою, Священний Собор постановляє, що канонічна форма вінчання у тих подружжях зобов'язує тільки для дозволености, а натомість для важности вистарчає приявности священнослужителя при захованні всіх інших обов'язуючих правних приписів.

Від Президії Об'єднання Українських Письменників в екзилі „Слово"

Президія Об'єднання Українських Письменників в екзилі „Слово" вважає за свій обов'язок висловити глибоку подяку всім тим громадським, науковим, мистецьким і господарсько-професійним організаціям та установам, як теж окремим діячам нашого суспільно-культурного життя, що листовно чи телефонічно привітали наш з'їзд, а також своєю присутністю на з'їзді морально підтримали нашу працю.

Зокрема дякуємо Президентові Української Народної Республіки в екзилі д-рові Степанові Витвицькому, Голові Виконного Органу Української Національної Ради Миколі Лівицькому, Голові Европейського Наукового Товариства імени Шевченка професорові Володимирові Кубійовичеві, Голові Української Вільної Академії Наук в Канаді проф. Ярославові Рудницькому, Президії Української Вільної Академії Наук у ЗДА в особах проф. Володимира Міяковського, проф. Юрія Шевельова і проф. Івана Замші, Голові Українського Християнського Руху проф. Володимирові Янову, Голові Президії УГВР в особах Миколи Лебедя і д-ра Мирослава Прокопа, Управі Братського Об'єднання Мистців Українців в Ню Йорку в особах голови Володимира Ласовського і секретаря Богдана Василишина, Президії Українського Лікарського Товариства Північної Америки в особах голови д-ра Мирона Зарицького і секретаря д-ра Олега Волянського, Президії Ню Йоркської Централі Товариства Українських Інженерів в Америці в особі голови інж. Івана Заяця, Головному Урядові Українського Народного Союзу в особі генерального секретаря д-ра Ярослава Падоха й Управі Українського Інституту Америки в особах його Президента Теодора Джуса, віцепрезидента інж. Остапа Балабана і директора Юліяна Ревая.

Дякуємо нашій Австралійській філії Об'єднання Українських Письменників „Слово" в особі голови Дмитра В. Чуба за окреме привітання як теж і всім іншим нашим членам, які з важливих причин не могли прибути на з'їзд, але листовно, чи теж телеграфічно привітали і зголосили свою участь у з'їзді. Спеціяльно дякуємо проф. д-рові Олександрові Неприцькому-Грановському, Романові Купчинському, Оксані Лятуринській, Василеві Софронову-Левицькому, Василеві Гришкові, Юрієві Стефаникові, Валеріянові Ревуцькому, О. Чорнобицькій, Василеві Онуфрієнкові, Еммі Андієвській, Юрієві Тарнавському, Патриції Килині, Павлові Маляреві, Олені Ґердан-Заклинській, Олександрі Черненко і іншим за письмові привітання.

Дякуємо також всім мистцям пісні, музики і слова, що своєю участю в наших вечорах уприємнили наші зустрічі з громадянством, співачкам: Ганні Шерей та Ізабеллі Фоменко-Курдидик, піяністкам: Євгенії Чапельській, Марії Цісик і Христині Петрівській, майстрам мистецького читання Йосипові Гірнякові й Олімпії Добровольській та їхній талановитій молодій зміні: Олі Кириченко, Ірині Андрейко, Богданні Клецор, Ромі Шуган та Ігорові Шуґанові.

Окремо подяка належить групі студентів — нашій свідомій молодій зміні, пластунам старшого пластунського куреня „Чорноморці": Андрієві Витвицькому, Юрієві Денисенкові, Романові Купчинському, Олегові Колодієві, Зенонові Стахову та Теодорові Костюкові за їхню віддану і велику допомогу Президії ОУП „Слово" протягом двох днів з'їзду.

І нарешті щира подяка паням: Татьяні Самчук, Марті Тарнавській і Раїсі Костюк, а з ними інженерові Леонідові Гусакові — господареві прийняття за те, що віддали багато сили, часу й господарної вмілости на влаштування гарного прийняття для всіх наших членів і запрошених гостей.

Президія ОУП „Слово" висловлює теж глибоку подяку д-рові Володимирові Возняковi за привітання з'їздові письменників і щедру пожертву в сумі 1,000.00 долярів на видавничий фонд ОПУ „Слово".

Повідомляємо теж, що вже після появи першого числа збірника „Слово" наспіли додаткові пожертви на видавничий фонд, та жертводавці не могли бути включені на список, що поміщений у цьому першому числі. Імена цих жертводавців подаємо тут і висловлюємо їм подяку: дир. Михайло Радолицький — 50 дол., Святослав Гординський 50 дол., д-р Софія Парфанович — 50 дол., д-р Роман Осінчук — 25 дол., інж. Андрій Пащук — 20 дол., д-р О. К. — 10 дол., проф. Олександер Неприцький-Грановський — 10 дол., Наталя Лівицька-Холодна — 5 дол., проф. Ю. Шевельов — 5 дол., д-р Ярослав Падох — 5 дол., маестро Едвард Козак — 5 дол., д-р Валентин Гаєвський 5 дол., проф. Роман Смаль-Стоцький — 5 дол.

Президія Об'єднання Українських Письменників в екзилі „Слово":

Григорій Костюк — голова, Улас Самчук — заступник голови, Остап Тарнавський — секретар, Богдан Бойчук — касир і другий заступник голови, Святослав Гординський, Докія Гуменна, Іван Керницький, Богдан Кравців, Юрій Лавріненко — члени Президії. Микола Понеділок, Марія Струтинська, Людміла Коваленко — Контрольна Комісія.

● **Комуно-китайський прем'єр** використав своє перебування в Европі на похороні румунського комуністичного ватажка, щоб зробити об'їзд по різних країнах задля закріплення там комуно-китайських впливів. Він був у Тірані в Альбанії, потім в Альжирі, після того поїхав до Каїро і Карачі. Преса твердить, що він скрізь аґітує проти СССР, щоб не допустити СССР на недалеку азійсько-африканську конференцію.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ у „СВОБОДІ"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи назустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного Великоднього числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

1 цаль через 1 шпальту	$ 3.00
1 цаль через 2 шпальти	5.00
2 цалі через 2 шпальти	10.00
3 цалі через 2 шпальти	15.00
4 цалі через 2 шпальти	20.00
5 цалів через 2 шпальти	25.00
6 цалів через 2 шпальти	30.00

та в інших розмірах.

Треба сподіватися, що загал нашого Громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям та знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

ОГОЛОШЕННЯ приймається —

до числа за НОВИМ стилем до 10-го КВІТНЯ ц. р.

до числа за СТАРИМ стилем до 17-го КВІТНЯ ц. р.

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ З ГРОШОВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошень надсилати до:

"SVOBODA"

83 Brand Street Jersey City, N. J. 07303

Школа Українознавства в Дітройті — захід

Наша школа вступила в 14-ий рік існування. Спочатку працювала в домах українських організацій, потім у будинку американської школи і вже 10 років знаходить приміщення в шкільнім будинку школи парафії св. Івана Хрестителя. По кількох роках праці школа мала понад 180 учнів, цього року записалось до школи 121 дитина. Це сумне явище, бо майже у всіх українознавчих школах в Америці кількість учнів з кожним роком зростає, а в західній стороні Дітройту — навпаки:

До нашої школи ходять тільки католицькі діти, бо православні мають свою школу при парафії. Багато дітей таки в суботу, коли у нас відбувається наука, бігають коло школи, перешкоджають нам працювати, але батьки вважають, що краще для їхніх дітей вулиця, чим школа. Деякі родичі кажуть, що їх діти працюють в школі п'ять днів, то їм „належиться відпочинок".

Є й такі родичі, що майже свідомо не привчають своїх дітей до праці і вони дуже слабо йдуть в інших школах.

Найновіша статистика показує, що 38% американської молоді не кінчить навіть „гайскулів". А скільки відсотків української молоді не доходить до кінцевих іспитів тих шкіл? Чимало наших хлопців і дівчат працює на тяжких роботах або на підрядних працях, бо не мають навіть „гайскулів".

Нашій школі вдалося набути молоду вчительську силу Марту Василину, яка п'ять днів працює в американській школі, в суботу в нас, крім того, доповнює ще вищі студії.

То все, що ми могли на заході Дітройту дістати, а де ж наша педагогічна зміна?

Наша школа влаштовує щороку власними силами кілька культурних імпрез. Свято ялинки відбулося 3 січня в шкільній авдиторії. На свято прийшло около 120 старших осіб і понад вісімдесять учнів.

На святі був парох о. монс. М. Бохневич та ін. Була доповідь про Різдв'яні і Йорданські звичаї нашого народу, дві деклямації на теми Різдв'яних Свят, сценка „Хто дасть захист"?

На сценку вийшли чотири пори року і кожна бажала, щоб Ісус народився в часі її існування. Потім був вертеп. „Чорти" напосілися на Рідну Школу і бажали її знищення, але козак оборонив школу. У сценках брали участь учні нижчих кляс під проводом учительки Н. Терлецької. Строї приготовляли учительки Н. Терлецька і М. Кузьо, допомагали дехто з матерів. Програму закінчила першим і вдалим виступом Кобзарська Студія при Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка, під керівництвом Миколи Лисківського. Студія має понад п'ятьдесять хлопців і дівчат.

Студія зробила гарну пропаґанду для України, коли виступила із своїм концертом в американській школі, в місті Інкстер. Школа влаштувала тиждень Об'єднаних Націй, а опікунка п'ятої кляси М. Куцло, американка, що вийшла заміж за українця, вибрала для своєї кляси тему України.

Кількасот старших осіб і учнів слухало концерт Студії.

Під час вечері після свята Ялинки п. Лободоцька, голова 81-го Відділу СУА, подала до відома, що підготовчі праці вже закінчені і за два тижні буде відкрите передшкілля для дітей, які до школи ще не ходять. Передшкілля буде при Школі Українознавства, а опікуватиметься ним Відділ СУА. Час занять: у суботу, від 9 до 12 перед полуднем, в будинку парафіяльної школи.

Праця в передшкіллі буде провадитись українською мовою. Діти, які ходять п'ять днів до садочка при парафіяльній школі, повинні прийти до нашого передшкілля. Вони скористають багато і їм буде легше в їхній дальшій праці у школі.

І. Білоус

Збори Відділів Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 9-го КВІТНЯ 1965 р.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запоріжська Січ — 155 Відд. о год. 7-ій веч. в залі УНДому. Просимо всіх членів прибути. На Зборах будуть обговорювані справи передконвенційної активности. — М. Фединишин, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запорожська Січ — 371 Відд. в год. 8-ій веч. в Січовій аЗлі. Прохається членів приносити свої вкладки на збори Відділу. — С. Букшована, предс., Ю. Варанюк, секр.

Розшуки

Пошукую родину — АНТОН САХАРЧУК

народ. 1914 р. на Волині, був забраний на роботу до Німеччини і правдоподібно знаходиться тут у Америці або у Канаді. Хто знав би про нього, або він сам, прошу звертатися на адресу:

Iwan Wojtiuk

2720 West Haddon Street

Chicago 22, Ill.

Заграничні часописи Канади і Німеччини прошу передрукувати.

НАЙДУШАК ЙОСИФА ГРИГОРІВНА пошукує стрийка НАЙДУШАК МИКОЛАЯ МИХАЙЛОВИЧА або НАЙДУХА, в таких містах: в Ню Йорку або у Вашингтоні. Хто знав би про нього або він сам, або його діти, прошу писати на адресу:

Steve Turczyk

4158 Tuxedo Avenue

Parma, Ohio. 44134

Повідомлення в справі святочних побажань

Зближається велике свято Воскресення Христового, з нагоди якого багато наших громадян, професіоналістів і купців та промисловців проголошують в часописах побажання для своїх рідних, приятелів і знайомих та клієнтів. Ідучи назустріч уже раніше висловлюваним бажанням поодиноких Громад і Громадян, Адміністрація „Свободи" вже з нагоди цьогорічного Великодня друкуватиме ці побажання, порядкуючи їх за Громадами, в той спосіб, що окремо будуть відмічені оголошення, наприклад, з Ню Йорку, Філядельфії, Шикаґо, Дітройту, Клівленду та інших міст. Очевидно, що така „сеґреґація" оголошень буде можлива тільки тоді, якщо їх буде більша кількість. У цьому році, як і вже в кількох попередніх, появиться два великодні видання „Свободи": за новим стилем з датою суботи 17-го квітня та за старим стилем з датою суботи 25-го квітня. Щоб могти ці оголошення-побажання своєчасно приготовити і впорядкувати до друку, прохаємо надсилати їх, по можливості, якнайшвидше.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ"

ТАРЗАН, ч. 5414 Боб використовує ситуацію.

THINKING QUICKLY, BOB CHECKED THE NATIVES. "WAIT! IT WILL BE TO YOUR ADVANTAGE IF I DEFEAT THE KING--"

"I, TOO, KNOW THE SECRET OF STRENGTH--AND I PROMISE I WILL GIVE IT TO YOU ALL!"

THE WARRIORS HESITATED, STOPPED--ALLOWING BOB COOK TO LEAP JUBILANTLY TOWARD THE STRONG ONE! 12-11-5414

Не думаючи довго, Боб стримував тубільців. — Чекайте! Це ж буде вам користь, коли я переможу короля . . .

— Я також знаю таємницю сили . . . І я обіцяю, що дам всім цю таємницю!

Войовники вагаючися, пристанули . . . дозволивши Бобові Кукові тріюмфально прискочити до Могутнього.